

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРАЛ,
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР, ХЭЛТЭС, АГЕНТЛАГ, СУМДЫН
2022 ОНЫ 07 ДУГААР САРЫН АЖЛЫН МЭДЭЭ**

2022.08.03

Сүхбаатар сум

Нэг. Удирдлага, зохион байгуулалтын хүрээнд:

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын үйл ажиллагааны талаар:

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал 2022 оны 07 дугаар сард 1 удаа хуралдаж 4 асуудал хэлэлцэн 11 тогтоол баталлаа. Үүнд:

1.Аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчийн бүрэн эрхийг зөвшөөрөх тухай асуудлыг хэлэлцээд аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 14 дүгээр тойрог буюу Орхонтуул сумаас нөхөн сонгогдсон Лхагвын Гантулгын төлөөлөгчийн бүрэн эрхийг зөвшөөрөв.

2.Аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны төсвийн гүйцэтгэлийг хэлэлцэн баталлаа.

3."Сэлэнгэ аймгийн нутаг дэвсгэрт сүм хийд байгуулах, үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөл олгох журам"-ыг шинэчлэн батлав.

4.Үйл ажиллагааны зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулах иргэд, сум орон нутгаас ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу Алтанбулаг сумын Пандэлин, Ерөө сумын Зурхай засал гэгээрүүлэх дацан, мөн сумын Ерөө нэгдсэн методист, Ерөө баптист, Бугант баптист, Мандал сумын Ариун үг, Сүхбаатар сумын Хожмын үеийн гэгээнтнүүдийн сүм, Баянгол сумын Эзний давалгаа сүм хийдүүдийн үйл ажиллагааны зөвшөөрлийг 3 жилийн хугацаагаар сунгав.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааны талаар:

Тулгар төрийн 2230, 2231, Их Монгол улс байгуулагдсаны 815, 816, Ардын хувьсгалын 100, 101 жил, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90, 91 жилийн ой, үндэсний их баяр наадмыг тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

Баяр наадмаар Хүчит 128 бөхийн барилдаанд Мандал сумын харьяат, Таванхан дэвжээний бөх, аймгийн заан Эйлбрусийн Бат-Эрдэнэ түрүүлж аймгийн АРСЛАН, Сант сумын харьяат, аймгийн харцага Баттөрийн Ганбаяр үзүүлж аймгийн ЗААН цолтон боллоо. Цагааннуур сумын харьяат сумын начин Ц.Лхагвамягмар 5 даван шөвгөрч АЙМГИЙН НАЧИН цол хүртсэн бол Орхонтуул сумын харьяат аймгийн заан С.Оргилбаатар 5 даван шөвгөрч НЭМЭХ чимэг нэмлээ.

Хурдан морийг 9 насны ангилалд:

Азарганы уралдаанд

1. Баруунбүрэн сумын А.Гантогтохын сартай хонгор
2. Сүхбаатар сумын Д.Баатарзоригийн хээр халзан
3. Зүүнбүрэн сумын Б.Лхагвабаярын бор
4. Цагааннуур сумын С.Төгөлдөрийн шарга
5. Ховд аймгийн Булган сумын У.Батбаярын халиун

Их насны морьдын уралдаанд

1. Баянгол сумын Б.Болдбаатарын зээрд
2. Ерөө сумын Бугант тосгоны С.Цэрэннадмидын бор
3. Баянгол сумын Г.Ганбаярын хүрэн
4. Төв аймгийн Жаргалант сумын Б.Арсланбаатарын сартай хээр

5. Баруунбүрэн сумын Ц.Даваадоржийн хүрэн халзан
Соёолон насны морьдын уралдаанд
1. Сэлэнгэ аймгийн Түшиг сумын М.Баярмандахын гоё халзан
 2. Сэлэнгэ аймгийн Баянгол сумын Ц.Баярдоржийн бор
 3. Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын С.Сод-Эрдэнийн хээр
 4. Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар сумын Д.Баатарзоригийн хүрэн халзан
 5. Сэлэнгэ аймгийн Орхон сумын хүрэн халзан тус тус айрагдлаа.

- Хязаалан насны морьдын уралдаанд
1. Ерөө сумын О.Нямсайханы зээрд
 2. Зүүнбүрэн сумын Н.Отгонбатын хээр
 3. Мандал сумын Б.Батзулын хул
 4. Мандал сумын Ц.Төмөрхуягийн хээр
 5. Орхон сумын Б.Дашнямын хээр

- Шүдлэн насны морьдын уралдаанд
1. Сайхан сумын Б.Баярхүүгийн бор халзан
 2. Төв аймгийн Жаргалант сумын Б.Арсланбаатарын хул
 3. Төв аймгийн Борнуур сумын Ц.Нарангэрэлийн хул
 4. Сүхбаатар сумын Д.Энхсүхийн хээр
 5. Сүхбаатар сумын Э.Өсөх-Ирээдүйн сартай зээрд

- Дааганы уралдаанд
1. Сүхбаатар сумын Б.Баяржаргалын хар
 2. Сүхбаатар сумын А.Дэлгэржаргалын хээр
 3. Ерөө сумын М.Анхбаярын хар
 4. Жавхланта сумын Ц.Дарханбаатарын хул
 5. Сүхбаатар сумын О.Буянтогтохын жинст хонгор

- Сонгомол дээд насны морьдын уралдаанд:
1. Хялганат сумын Б.Түвшинхүүгийн шар халтар
 2. Дархан-уул аймгийн Орхон сумын Б.Гантулгын сартай хүрэн
 3. Мандал сумын О.Отгонбатын бор
 4. Төв аймгийн Жаргалант сумын Б.Арсланбаатарын бор
 5. Мандал сумын Д.Батмагнайгийн хээр

- Сонгомол дунд насны морьдын уралдаанд:
1. Сүхбаатар сумын М.Соёлбатын минж хүрэн
 2. Сүхбаатар сумын М.Самдансодовын хээр
 3. Сайхан сумын М.Наранбаатарын бор халзан
 4. Ерөө сумын Ж.Баярсайханы хүрэн
 5. Шаамар сумын Ш.Оргилын халтар

- Сонгомол бага насны морьдын уралдаанд:
1. Булган аймгийн Хялганат сумын М.Анхбаярын хүрэн халзан
 2. Цагааннуур сумын Э.Мөнх-Эрдэнийн хүрэн халзан
 3. Ерөө сумын Б.Ганбатын хээр
 4. Зүүнбүрэн сумын Д.Уламбаярын хонгор
 5. Сүхбаатар сумын М.Соёлбатын халтар тус тус айрагдлаа.

Урианхай сурын харваанд:

- Хүдэр сумын харьяат, Сэлэнгэ аймгийн харваачдын холбооны харваач Ж.Эрхэмбаяр 1 дүгээр байрт шалгарч, аймгийн мэргэн цол

- Мандал сумын харваач “Энержи ресурс” ХХК-ий харваач спортын мастер Э.Эрка,
 - Хүдэр сумын харьяат, Сүхбаатар сумын 4 дүгээр сургуулийн харваач Эрдэнэбилэгийн Сумьяабазар,
 - Баян-Өлгий аймгийн Ногоон нуур сумын харьяат, Орхон аймаг Хангарьд клубын харваач спортын дэд мастер Эрдэнэхуягийн Цэрэнчимэд,
 - Мандал сумын харьяат УБТЗ-ын харьяа Зүүнхараа дахь ачааны вагон засварын депогийн харваач спортын мастер Амгалангийн Ууганаа нар шалгарлаа.
- Үндэсний сурын харвааны эргтэйчүүдийг:
- Ерөө сумын Бугант тосгоны уугуул “Бугант нандин” ХХК, Дархан цэц багийн залуу харваач Довчингийн Одхүү тэргүүлж
 - Баян-Өлгий аймгийн Ногооннуур сумын харьяат Дархан цэц багийн залуу харваач, аймгийн мэргэн, үндэсний сурын спортын мастер Авирмэдийн Түмэнжаргал,
 - Зүүнбүрэн сумын харьяат аймгийн сурын харваачдын холбооны залуу харваач Оюун-Эрдэнийн Бямбадорж,
 - Архангай аймгийн Өндөр-Улаан сумын уугуул “Дархан Төмөрлөгийн Үйлдвэр” ТӨХК, “Ган зэв” клубын залуу харваач Даваадоржийн Цэцэнбаатар,
 - Хэнтий аймгийн Батширээт сумын уугуул Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын харьяат “Ган цонх шил” ХХК, аймгийн сурын харваачдын холбооны харваач, үндэсний сурын спортын мастер, урианхай сурын Аймгийн мэргэн Сэнгээгийн Батсайхан нар удааллаа.

Үндэсний сурын харвааны эмэгтэйчүүдийг:

- Зүүнбүрэн сумын уугуул, Сэлэнгэ аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн харваач аймгийн мэргэн Хандын Жаргал 29 оноогоор тэргүүлж аймгийн Даян мэргэн боллоо.
- Говь-Алтай аймгийн Халиун сумын уугуул, Сэлэнгэ Гаалийн газрын харваач, Аймгийн мэргэн, спортын дэд мастер Энхтайваны Баянзул,
- Алтанбулаг сумын уугуул, “Бурхан Халдун” багийн харваач, Аймгийн мэргэн, спортын мастер Шагдарын Бямбасүрэн,
- Түшиг сумын уугуул, “Бурхан Халдун” багийн харваач, Оргилын Энжин,
- Хөвсгөл аймгийн Тариалан сумын уугуул Алдар спорт хороо, Жем интернешнил багийн харваач Лхагванямын Уянга нар удааллаа.

Үндэсний сурын идэрчүүдийн харваа /эрэгтэй/:

- Баянгол сумын харваач Сандагдоржийн Шижирбаатар 32 сумнаас 24 онож тэргүүлэн өсөх идэр мэргэн цолны болзолыг хангалаа.
- Баянгол сумын харваач Бат-Эрдэнэ,
- Ерөө сумын харваач Төгөлдөр,
- Баянгол сумын харваач Тогтохбаярын Балжинням нар удааллаа.

Үндэсний сурын идэрчүүдийн харваа /эмэгтэй/:

- Баянгол сумын харваач Батнасангийн Ариунсанаа 32 сумнаас 13 онож тэргүүлэн өсөх идэр мэргэний болзол хангалаа.
- Шаамар сумын харваач Батдэлгэрийн Хулан,
- Баянгол сумын харваач Энхбатын Мишээл,
- Ерөө сумын харваач Х.Анунгоо нар удаалав.

Үндэсний сурын бага насны ангилалд /эрэгтэй/:

- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач Отгонболдын Эрхэс 32 сумнаас 17 онож тэргүүн байр,

- Шаамар сумын харваач Цолмонгийн Азжаргал дэд байр,
- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач Баттөрийн Амгаланбаатар,
- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач А.Хүслэн,
- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач Гантэгшийн Ганхөлөг нар удаалав.

Үндэсний сурын бага насны ангилалд /эмэгтэй/:

- Баянгол сумын харваач Уламбаярын Анударь 32 сумнаас 27 онож тэргүүн байр,
- Мандал сумын харваач Оюунтөгсийн Анужин дэд байр,
- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач Энхболдын Мандухай,
- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач А.Энэрэл,
- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач Т.Батчимэг нар удааллаа.

Буриад сурын харваа /эрэгтэй/:

- Шаамар сумын Дулаанхаан тосгоны харваач Баатарын Энхболд 64 сумнаас 45 онож 1 дүгээр байр эзэлж буриад сурын аймгийн мэргэний болзол хангалаа.
- Зүүнбүрэн сумын харваач, Буриад сурын хошой мэргэн Гомбоцэндийн Бүрэнжаргал 64 сумнаас 44 онож хоёрдугаар байрт шалгарсан бол
- Хөвсгөл аймгийн Баянзүрх сумын уугуул, Сэлэнгэ аймгийн Шаамар сумын харваач, Буриад сурын аймгийн мэргэн Нямаагийн Сүхбаатар,
- Зүүнбүрэн сумын харваач Б.Багахүү,
- Хүдэр сумын харваач А.Наранхүү нар удааллаа.

Буриад сурын харваа /эмэгтэй/:

- Зүүнбүрэн сумын уугуул, Сэлэнгэ аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн харваач аймгийн мэргэн Хандын Жаргал 64 сумнаас 50 онож буриад сурын аймгийн хошой мэргэний болзол хангалаа.
- Дулаанхаан тосгоны уугуул Дулаанхаан тосгоны захирагчийн албаны харваач Хишигдоржийн Мягмарсүрэн,
- Сүхбаатар сумын уугуул, Сэлэнгэ аймгийн Гаалийн газрын харваач Сүхбаатарын Хулан,
- Зүүнбүрэн сумын уугуул, Сэлэнгэ аймгийн УТ-ий 2-р сургуулийн харваач Мөнхжаргалын Анударь,
- Хүдэр сумын уугуул, Хүдэр 1 дүгээр цэцэрлэгийн харваач Б.Нямхүү нар удааллаа.

Баяр наадмын цуваа харваанд:

- Орхонтуул сумын Энжин тэргүүлж, МУ-ын дархан мэргэн Б.Зоригоо, Орхон сумын аймгийн гоц мэргэн Ганхуяг нар удаалав.
- Шагайн наадгайн харваанд:
- "Сэлэнгэ Энерго" ОНӨААТҮГ-ын харваач МУ-ын Дархан мэргэн Ганбаатар түрүүлж, аймгийн гоц мэргэн Б.Ганухяг, Шүүх шинжилгээний албаны харваач аймгийн гоц мэргэн Ж.Ууганбаяр удаалав.

Ахмадын хавчаахай харваанд:

- Баяраа ахлагчтай ахмадын тэргүүлж, Баруунбүрэн сумын Мөнхтэгш, Сүхбаатарын Оросоо ахлагчтай багууд удааллаа.

Баяр наадмын хүрээнд Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны түүхэн 90, 91 жилийн ойн Хүндэтгэлийн хурлыг зохион байгуулж, хуралд аймгийн үе үеийн удирдлагууд болон Сэлэнгэ аймгийн төр, нийгмийн зүтгэлтнүүд, орон нутгийн удирдлагууд, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн баатар, гавъяат цолтнууд оролцлоо. Энэ удаагийн баярын хурлын 1 онцлог нь 2019 оноос хойш төрдөө үнэлүүлж, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн баатар

(Шаравын Норовсамбуу, Баттөмөрийн Жамсран), Монгол Улсын гавъяат (Пүрэвийн Доржсүрэн, Рэгжийбуугийн Нямсүрэн, Жигжидсүрэнгийн Од, Дугаржавын Нина, Даваасүхийн Отгонцэцэг, Нямдайн Бадралхүү, Жалсрайн Баярмагнай, Дамирангийн Валяхүү, Хандмаагийн Даваахүү, Дагвын Бадарч) цолоор шагнуулсан алдартнуудаа хүндэтгэн хүндэтгэл үзүүлэх арга хэмжээ байлаа.

Мөн Төр засаг, орон нутагтаа хийсэн бүтээсэн, хөдөлмөрлөсөн ажил үйлсээрээ тэргүүлэн Төрийн дээд одон медаль, Ардын Хувьсгалын 100 жилийн ойн хүндэт медаль, аймгийн болон салбарын шагналаар шагнагдсан иргэдэд шагналыг аймгийн удирдлагууд гардуулан өглөө.

Аймгийн хэмжээнд сумдын баяр наадмын аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/246 дугаар захирамжаар тогтоосон товын дагуу тэмдэглэн өнгөрүүлсэн.

Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн 2022 оны эхний хагас жилийн хэрэгжилтийг Монгол Улсын Засгийн газрын "Unelgee.gov.mn" цахим хуудсанд байршуулсан аймагт хамааралтай шийдвэрүүдийн хэмжээнд Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 206-р тогтоолоор батлагдсан "Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам"-ын дагуу гаргасан.

Аймгийн хэмжээнд хяналтад авсан нийт 83 хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн 201 заалтын хэрэгжилтийг холбогдох хэлтэс, албадаас татан авч нэгтгэн боловсруулж, хэрэгжилтийг 87.25 хувийн гүйцэтгэлтэй тайлагнаж, баталгаажууллаа.

Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан санал, өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн 2022 оны эхний хагас жилд аймгийн хэмжээнд төрийн байгууллага, албан тушаалтанд нийт 2461 иргэн хандаж санал, хүсэлт, өргөдөл, гомдол гаргаснаас 2120 иргэний өргөдлийг хуулийн хугацаанд нь шийдвэрлэж хариу өгсөн нь 86.1 хувийн үзүүлэлттэй байна. Мөн 48 өргөдлийг шийдвэрлүүлэхээр холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд шилжүүлж шийдвэрлэсэн байна.

Тайлант хугацаанд иргэдээс гаргасан өргөдөл, гомдолд иргэдийн төрсний бүртгэл, регистрийн дугаарын зөрчил, цахим үнэмлэхээ сунгуулах, шилжилт хөдөлгөөн, бүртгэлийн хугацаа хэтэрсэн, халаалт дулаантай холбоотой болон бусад газрын харилцаа, нийгмийн халамжид хамрагдахыг хүссэн, хүүхдийн мөнгөний халамжид хамрагдах, мөнгөн тусламж, хөдөлмөр эрхлэлт, эрүүл мэндийн үйлчилгээний холбоотой асуудлаар тавьсан хүсэлт дийлэнх хувийг эзэлж байна.

Төрийн албаны зөвлөлийн Сэлэнгэ аймаг дахь салбар зөвлөлийн 2022 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн 39 тоот тогтоолоор томилогдсон шалгалтын комисс Төрийн үйлчилгээний байгууллагын төсвийн шууд захирагчийг сонгон шалгаруулах шалгалтыг 07 дугаар сарын 20-ны өдөр зохион байгууллаа. Шалгалтад 5 албан тушаалд 9 хүн оролцохоор материалыг ирүүлснээс 2 хүний материал шаардлага хангаагүй тул бүртгэлийг цуцалж, нийт 5 орон тоонд 7 оролцогч шалгалтад өгсөн. Хамгийн өндөр оноо авсан 4 албан хаагчийн нэр дэвшүүлээд байна.

Аймгийн Онцгой комиссын үйл ажиллагааны талаар:

Аймгийн Онцгой комиссын Шуурхай штабаас дэлхийн дахинд тархаад буй коронавирус /Ковид-19/-ын халдварын тохиолдол гарч, халдварлах эрсдэл бий болсонтой холбоотойгоор урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах чиглэлээр Онцгой комиссын орлогч, Шуурхай штабын дарга, аймгийн Засаг даргын орлогч Ц.Рэгзэдмаагаар ахлуулсан Онцгой байдлын газрын 7, Цагдаагийн газрын 1, Мэргэжлийн хяналтын газрын 4, Эрүүл мэндийн газрын 1 нийт 13 албан хаагч өглөөний 09:00-21:00 цаг хүртэл ажиллан аймгийн Онцгой комиссын даргаас хийж хэрэгжүүлэх

ажил, арга хэмжээний талаар өгсөн үүрэг чиглэл, мэргэжлийн байгууллагуудаас хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, нөхцөл байдлын мэдээллийг хүлээн авч холбогдох шийдвэрийг гаргаж, сумдын Онцгой комиссын дарга нарт үүрэг чиглэл хүргүүлж, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Аймгийн Онцгой комиссын даргаас хийж хэрэгжүүлэх ажил, арга хэмжээний талаар өгсөн үүрэг чиглэл, мэргэжлийн байгууллагуудаас хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, нөхцөл байдлын мэдээллийг хүлээн авч холбогдох шийдвэрийг гаргаж, сумдын Онцгой комиссын дарга нарт үүрэг чиглэл хүргүүлж, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Шуурхай штабын 70363684, 70360119 дугаарын утсанд мэдээлэл хүлээн авч ажиллаж байна.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын цахим хуудас болон Онцгой байдлын газрын цахим пэйж хуудсанд Онцгой байдлын газар, “Дэлхийн Зөн Монгол” Олон Улсын байгууллагатай хамтран “Яагаад амны хаалт зүүх ёстой вэ?”, “Гараа яагаад угаах ёстой вэ?”, “Хамтын хүчээр халдвараас сэргийлье”, “Ковидгүй Сэлэнгийн төлөө” шторк, аймгийн Онцгой комиссын мэдээ, мэдээллийг байршуулж, 520 хандалт авсан.

Аймгийн хэмжээнд коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлын 1 дүгээр давлагаанд 217, 2 дугаар давлагаанд 4849, 3 дугаар давлагаанд 13783, 4 дүгээр давлагаанд 9045 нийт 27894 тохиолдолд батлагдаж 2022 оны 07 дугаар сарын сарын байдлаар 27718 иргэн эдгэрч, 62 хүн нас барсан. 07 дугаар сард коронавируст халдвар /ковид-19/-ын 265 тохиолдол шинээр бүртгэгдэж, 85 хүн эдгэрч, 0 нас баралт бүртгэгдсэн.

Сэлэнгэ аймагт 27894 тохиолдол батлагдсанаас ойрын хавьтал 11846, дам хавьтал 5707, нийт 17553 ойрын болон дам хавьтал тогтоогдоод байна.

Дархлаажуулалтад өссөн дүнгээр I тун 70473, II тун 66438, III тун 37462, IV тун 7216 тус тус хийгдээд байна.

Онцгой байдлын ажил үйлчилгээний талаар:

Тайлант хугацаанд объектын гал түймрийн 10, усны ослын 1, аврах ажиллагааны 2 нийт 13 гамшиг осол, гал түймрийн дуудлагаар гарч 7 иргэний амь насыг авран хамгаалж ажиллалаа. Мөн 7 байгууллагаас ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтыг зохион байгуулж зөрчлийг арилгасан. Ажлын байрны галын аюулгүй байдлын дүгнэлтийг 7 объектод олгож 287500 төгрөг, төрийн болон төрийн бус аж ахуйн нэгж байгууллагаас ирүүлсэн 12 барилга байгууламжийн ажлын зургийг хянаж, баталгаажуулан дүгнэлт гаргаж холбогдох байгууллагад хүргүүлэн 600.000 төгрөгийн хураамжийг аймгийн төрийн сангийн дансанд төвлөрүүлсэн.

Үндэсний их баяр наадмын амралтын өдрүүдэд үер, усны аюулаас урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлэг мэдээллийг байгууллагын цахим хуудас болон “Миний Монгол” телевизийн сувгаар иргэд олон нийтэд шууд дамжуулан хүргэсэн. Мөн гол, усны ослоос урьдчилан сэргийлэх 2 төрлийн сэрэмжлүүлэг шторкуудыг бэлтгэн Сүхбаатар сумын лед дэлгэцээр болон байгууллагын цахим хуудас, 17 сумын зарын группт байршуулж, иргэд, олон нийтэд хүргэн ажилласан.

“Дэлхийн зөн Монгол” Олон Улсын байгууллагын Сэлэнгэ нутгийн хөтөлбөрийн санхүүжилтээр 1,100,000 /нэг сая нэг зуун мянга/ төгрөгийн өртөг бүхий 2 ширхэг “Усанд орохыг хориглоно” гол, усны ослоос урьдчилан сэргийлэх самбарыг хийлгэн усны ослын эрсдэл бүхий газруудад байршуулсан.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын баталсан “Хий цэнэглэх станц, агуулах, автомашин хийгээр цэнэглэх станцын барилга байгууламжид гамшгаас хамгаалах

болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, стандарт, норм, нормативын баримт бичгийн хэрэгжилтийг хангуулах төлөвлөгөөт болон гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтын удирдамжийн хүрээнд гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтыг Сүхбаатар, Баянгол, Мандал, Сайхан зэрэг суманд үйл ажиллагаа явуулж буй төрийн бус 5 аж ахуйн нэгж байгууллагын 5 объектод зохион байгуулж, илэрсэн 27 зөрчлөөс 25-ыг арилгуулж гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтыг 92.5 хувьтай гүйцэтгэлээ.

Хяналт шалгалтын ажлын мэдээг нэгтгэсэн дүн:

Шалгалтад хамрагдсан объектын тоо	Зөрчил		Захиргааны арга хэмжээ			Заавал биелүүлэх албан шаардлагын тоо	Албан мэдэгдлийн тоо	Танилцуулгын тоо	Ажиллагаа зогсоох тогтоолын тоо	Сургалт, дадлага, зааварчилгааны тоо, хүн/цаг	Хэвлэл мэдээлэлээр сурталчилсан тоо
	Илрүүлсэн зөрчлийн тоо	Шалгалтын явцад арилгуулсан зөрчлийн тоо	Арга хэмжээ авагдсан субъектын тоо	Торгуулийн хэмжээ /төгрөгөөр/							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	
5	.	25	-	-	-	-	-	-	-	5	

Мэргэжлийн хяналтын үйл ажиллагааны талаар:

Аймгийн баяр наадамтай холбогдуулан цэнгэлдэх хүрээлэнгийн гадна талбайд хоол үйлдвэрлэлийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах 50 цэгийн холбогдох иргэн, аж ахуйн нэгжийн төлөөлөлд аймгийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран холбогдох хууль, дүрэм, журам, стандартын хэрэгжилтийг хангуулах, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл ахуйн зохистой дадал, ажиллагсдын эрүүл мэндэд тавигдах шаардлага, хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний хадгалалт, тээвэрлэлт, худалдаалалт, боловсруулалт, бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдал, гарал үүсэл, баталгаажилт, хүнсний зориулалтын сав баглаа боодол, цэвэрлэгээ үйлчилгээ, хог хаягдал, цахилгааны аюулгүй ажиллагаа, хийн тоног төхөөрөмжийг ашиглах, хэрэглэх аюулгүй ажиллагааны талаар мэдээлэл хийж, зөвлөмж хүргүүлж ажиллалаа.

Баяр наадмын өдрүүдээр Мэргэжлийн хяналтын газрын 12 улсын байцаагч, албан хаагчид худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж буй 200 аж ахуйн нэгж иргэний үйл ажиллагаанд урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалт хийж, хүнсний аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, цахилгааны болон газрын аюулгүй ажиллагааг хангаж ажиллах талаар сэрэмжлүүлэг, зөвлөмж, зөвлөгөө өгч, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, шалгалтын явцад хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүн, ундны ус, арчдас зэрэг 41 дээж авч, шинжилгээнд хамруулж, цэнгэлдэх хүрээлэнгийн нийт 4272 кв талбайд (2 ариун цэврийн цэгийн 30 гаруй суултуур, орох гарах 4 хаалга, хогийн цэг 1, бохирын цооногт халдваргүйтгэл хийхэд хяналт тавьж ажиллалаа.

Стандарт, хэмжил зүйн үйл ажиллагааны талаар:

Аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар, Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран Баруунбүрэн, Мандал сумын амралтын газар, жуулчны баазын үйлчилгээ эрхлэгчдийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийлээ.

Гэр бүл хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газар, Цагдаагийн газар, Онцгой байдлын газар, Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран хүүхдийн “Гүннуур” зуслангийн үйл ажиллагаанд MNS 5633:2019 стандартын шаардлага хангагдаж байгаа эсэхэд тохирлын үнэлгээ хийж, шаардлага хүргүүлж ажиллалаа.

Үйлчилгээний баталгаажуулалт: 16 аж ахуйн нэгжийн 17 үйлчилгээнд тохирлын үнэлгээ хийснээс холбогдох стандартын шаардлага хангасан 14 аж ахуй нэгжийн 15 үйлчилгээнд тохирлын гэрчилгээ олгосон. Шаамар /Дулаанхаан тосгон/, Алтанбулаг, Сүхбаатар, Жавхлант, Мандал /Түнхэл тосгон/, Баруунбүрэн сумдад үйл ажиллагаа эрхэлдэг 21 амралт, жуулчны баазын үйл ажиллагаанд “Амралтын газар, жуулчны баазад тавих ерөнхий шаардлага MNS 6043:2019 стандартын дагуу тохирлын үнэлгээ хийж, шаардлага хангасан 1 амралтын газар, 1 жуулчны баазад тохирлын гэрчилгээ олгосон.

Бүтээгдэхүүн баталгаажуулалт: Сайхан суманд байрлах “Цемент шохой” ТӨХК-ий “Цемент, шохойн” үйлдвэрийн портланд цемент шохой, Сүхбаатар сумын “Өгөөж ундрэм” талхан цехийн талх, хэрчсэн гурил зэрэг бүтээгдэхүүнд тохирлын гэрчилгээ олголоо.

Эзлэхүүн хэмжлийн төрлөөр: 3 Эзлэхүүн хэмнэлийн төрлөөр 1 архины тоолуур шалгаж баталгаажуулсан.

Механикийн хэмжлийн төрлөөр: Нийт 7 жин, 1 авто жинг баталгаажуулсан.

Цахилгаан хэмжлийн төрлөөр: Сүхбаатар сум болон УБТЗ-ын өртөөний зөрлөг дэх айл өрх, аж ахуй нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд ашиглагдаж буй 1 ба 3 фазын 284 ширхэг цахилгааныг тоолуурыг шалган ээлжит баталгаажуулалтад хамруулсан.

Хоёр. Эдийн засаг, санхүүгийн бодлогын хүрээнд:

Тус сард 1099 баримтаар 13 тэрбум төгрөгийн төсөвт байгууллагуудын төлбөр тооцоог хянан гүйцэтгэлээ.

Аймгийн 06 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэлийн нэгдсэн мэдээг гаргаж Статистикийн хэлтэст хугацаанд нь хүргүүлж, мөн сарын аймгийн орлогын гүйцэтгэлийн мэдээг Татварын хэлтэстэй тулган баталгаажуулж, төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүр аймгийн web сайт, шилэн данс болон ил тод самбарт байршуулан ажиллаж байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийг сум бүрд хуваарилан тавьж, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт олгосон.

1.Төсвийн гүйцэтгэлийн талаар:

Д/д	Үзүүлэлтүүд	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
1. Орон нутгийн төсвийн нийт орлого		40,576,879.9	30,922,815.6	76.2
	Орон нутгийн төсвийн орлого	25,870,236.9	19,925,445.8	77.0
1.1	Үүнээс: Аймгийн төсвийн орлого	10,281,999.6	6,244,783.3	60.7
	Сумдын төсвийн орлого	15,588,237.3	13,680,662.4	87.8
1.2	Сумдаас авах орлогын шилжүүлэг	2,176,099.4	1,086,361.4	49.9
1.3	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох шилжүүлэг	6,130,134.8	4,275,139.7	69.7
1.4	Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн орлого/	2,954,066.9	2,954,066.9	100.0
1.5	Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн хөгжлийн сан/	2,048,202.5	2,048,202.5	100.0
1.6	Сум хөгжүүлэх сангийн орлого	1,260,764.4	452,367.8	35.9
1.7	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	137,375.0	181,231.5	131.9

2. Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага		40,576,879.9	25,370,387.4	62.5
2.1	Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	40,576,879.9	25,370,387.4	62.5
	Үүнээс: Сумдын орон нутгийн байгууллагуудын зарлага	21,746,732.2	14,988,159.0	68.9
	Сумдын орон нутгийн хөгжлийн сан	5,778,076.2	1,565,641.9	27.1
	Аймгийн шууд харьцдаг байгууллагуудын зарлага	13,052,071.5	8,816,586.4	67.5
	Үүнээс: Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт	2,117,759.5	422,557.8	20.0
	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан	2,511,784.9	727,460.8	29.0
	Халамжийн сан	107,880.0	60,087.5	55.7
	Шууд харьцдаг төсвийн байгууллагуудын зарлага	7,564,647.1	7,063,736.2	93.4
	Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгө	750,000.0	542,744.1	72.4
	3. Аймгаас олгосон санхүүгийн дэмжлэг, орлогын шилжүүлэг		9,601,719.3	7,817,395.2
3.1	Сумдад олгосон санхүүгийн дэмжлэг	3,471,584.5	3,471,584.5	100.0
3.2	Сумдад олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	3,349,199.3	3,349,199.3	100.0
	Үүнээс: Хот тохижуулахын урсгал зардалд	70,671.0	70,671.0	100.0
	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний зардалд			
	Хөрөнгө оруулалтын зардалд	3,278,528.3	3,278,528.3	100.0
3.3	Аймагт олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	2,780,935.5	996,611.4	35.8
	Үүнээс: Хөрөнгө оруулалтын зардалд	2,511,784.90	727,460.8	29.0
	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний хяналтын зардалд	247,500.0	247,500.0	100.0
	Усан хангамжийн татаас	21,650.6	21,650.6	100.0
4. Тусгай сангуудын зарлага		1,260,764.4	452,367.8	35.9
1	Сумдын сум хөгжүүлэх сан	1,260,764.4	452,367.8	35.9

2.Өргөн хэрэглээний барааны үнэ:

Өргөн хэрэглээний барааны нэр төрөл		2021 - VI	2022 – VI	$\frac{2022-VI}{2021-VI}$
1.ХҮНСНИЙ БАРАА				
1	Талх, гурил, будаа	1 250	1 500	120.0
	Гурил /Алтантараи, I зэрэг, кг/	1 300	1 400	107.7
	Талх /орон нутгийн, ш/	2 600	4 500	173.6
	Нарийн боов /кг/	2 633	3 200	121.5
	Будаа /кг/	2 500	3 200	128.0
	Элсэн чихэр /кг/			
2	МАХ МАХАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН			
	Хонины мах /кг/	10 333	10 500	101.6
	Үхрийн мах /кг/	12 333	13 500	109.5
	Адууны мах /кг/	10 000	9 500	95.0
	Ямааны мах /кг/	10 000	9 500	95.0
	Дотор мах, цувдай /цусгүй/	5 000	5 000	100.0
	Хиам /чанасан, кг/	11 000	16 500	150.0

3	СҮҮ, СҮҮН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ӨНДӨГ			
	Сүү /задгай, л/	1 350	1 300	96.3
	Сүү / савласан, л/	3 200	1 500	46.9
	Тараг /задгай, л/	1 650	2 600	157.6
	Хорхой ааруул /задгай, чихэртэй, кг/	20 000	25 000	125.0
	Айраг /л/	5 000		
	Хуурай сүү /кг, Орос, 25% тослогтой/	4 500	6 000	133.3
	Өндөг /ш/	450	350	77.8
4	Бүх төрлийн өөх тос			
	Ургамлын тос /л/	5 060	11 000	217.4
	Өөхөн тос /кг/	4 033	3 000	74.4
	Шар тос /кг/	24 500	25 000	102.0
	Масло /задгай, кг/	4 700	7 500	159.6
5	ХҮНСНИЙ НОГОО			
	Төмс /кг/	1 200	2 200	183.3
	Лууван /кг/	1 500	3 500	233.3
	Манжин /кг/	2 500	3 500	140.0
	Байцаа /кг/	2 500	3 500	140.0
	Сонгино /кг/	2 600	3 200	123.1
	Өргөст хэмх /шилтэй, дарсан/	4 566	7 600	166.4
	Алаг салат /шилтэй, Urbanek, 630гр/	3 200	4 500	140.6
	2. ШАТАХУУН			
	Бензин А - 80	1 440	2 450	170.1
	Бензин А - 92	1 470	2 500	170.1
	Дизелийн түлш	2 290	3 730	162.9

Гурав. Хууль, эрх зүйн бодлогын хүрээнд:

2022 оны 06 дугаар сарын 28-ны өдөр Үндэсний их баяр наадмын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга батлагдан, дагаж мөрдөж эхэлсэн, хуулийн шинэчилсэн найруулгийг бүх сумдад хүргүүлж ажилласан.

Улсын бүртгэлийн хэлтэс: Иргэний бүртгэлийн чиглэлээр

- Төрсний бүртгэл - 128 /эрэгтэй-63, эмэгтэй-65/
 - Гэрлэлтийн бүртгэл - 13
 - Гэрлэлт цуцалсны бүртгэл - 9
 - Үрчлэлт - 3
 - Эцэг тогтоолт - 0
 - Овог эцэг /эх/-ийн нэр, нэр өөрчилсний бүртгэл - 5
 - Нас баралт - 45
 - Нийт олгосон иргэний үнэмлэх - 275
 - Шинээр олгосон иргэний үнэмлэх - 109
 - Дахин олгосон иргэний үнэмлэх - 45
 - Иргэний үнэмлэхийн хугацаа дуусч авсан - 121
 - Гадаад паспорт олголт - 2567
 - Аймаг хотоос бүр мөсөн шилжин ирсэн - 63
- Хот доторх шилжилт хөдөлгөөн - 43 тус тус бүртгэгдсэн байна.
- Газар өмчлөх, эзэмшиг, ашиглах эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр

- Хүлээн авсан мэдүүлгийн тоо - 335
- Анхны бүртгэл - 115
- Өмчлөх эрх шилжих гэрээ - 91
- Барьцааны гэрээ - 106
- Бүртгэлд өөрчлөлт оруулах - 18
- Лавлагаа хуулбар - 1
- Нийт бичигдсэн гэрчилгээний тоо - 224

Цагдаагийн газар: Аймгийн хэмжээнд 2022 оны эхний хагас жилд 233 холбогдогчтой 4.137.2 сая төгрөгийн хохиролтой 411 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь урьд оны мөн үеэс 140 хэргээр буюу 51.7 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Гэмт хэргийн илрүүлэлт 39.1 хувьтай байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 0.2 хувиар өссөн байна.

2022 оны эхний хагас жилд 15195 зөрчил илрүүлсэн нь 9380 зөрчлөөр буюу 2.6 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна. Нийт зөрчлийн 13633 буюу 89.7 хувийг Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль зөрчих /14.7/, 1562 буюу 10.3 хувийг бусад зөрчил эзэлж байна.

Зөрчилд 14233 хүн, 3 хуулийн этгээдийг нийт 683.021.500 төгрөгөөр торгож, 296 хүнийг шүүгчийн шийтгэврээр баривчлуулсан байна.

Согуугаар тээврийн хэрэгсэл жолоодсон 506 жолоочийн тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийг хасч, торгосон.

Архивын тасаг: Архивын баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлэх ажлын хүрээнд Хөтөлийн “Цемент шохой” ТӨХК-ий хөмрөгийн нийт 29 хадгаламжийн нэгжийн 6132 хуудас баримтын агуулгыг уншиж заалт 3902, хүний нэр 30676, байгууллагын нэр 840, газар зүйн нэр 297 шивж, эх баримттай холбох ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Иргэд, байгууллагын хүсэлтийн дагуу баримтын цахим, мастер хувь болон цаасан суурьтай баримтаас архивын хуулбар 150, магадлагаа, тодорхойлолт 13, мөн онлайн захиалгыг хүлээн авч 2 иргэний хүсэлтийг шийдвэрлэн цалингийн баримт 1, малын А данс 1-ийг тус тус гаргаж үйлчиллээ.

Дөрөв. Нийгмийн хөгжлийн бодлогын хүрээнд:

Боловсрол, соёл урлаг, спортын талаар: Тулгар төрийн 2030, 2231, Их Монгол Улсын 815, 816, Үндэсний эрх чөлөө, тусгаар тогтнолоо сэргээн мандуулсны 111, Ардын хувьсгалын 100, 101 жил, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90, 91 жилийн ой, Үндэсний их баяр наадмын талбайн нээлтийн арга хэмжээнд Соёл, урлагийн байгууллагын 97 ажилтан, албан хаагчид, 79 ардын авьяастан, морин хуурын “Таван хан” дугуйлангийн 26 сурагч нийт 100 морин хуурч, 100 уртын дуучдыг оролцуулан, удирдлага зохион байгуулалтаар ханган ажиллалаа.

Музейн боловсролын ажлын хүрээнд “Байгалийг ойроос” дэлхийд ховордсон хөхтөн амьтад, шувууд болон Монгол орны байгалийн үзэсгэлэнт газруудын фото зургийн үзэсгэлэнг “Өв соёлын өргөө”-нд дэлгэж 152 хүн үзсэн байна.

Ардын хувьсгалын 100, 101 жил, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90, 91 жилийн ойн баяр наадмын спортын арга хэмжээний хүрээнд Төв цэнгэлдэх хүрээлэнд шагай няслах, шагай шүүрэх, хөнгөн атлетикийн 100, 800м-ийн гүйлтийг 2 насны ангилалаар зохион байгууллаа.

Монголын тамирчдын өдөрт зориулан Тамирчидаа алдаршуулах, “4 аймаг 400 км” үзэл санааны явган алхалтын аян хүрээнд “Ардын хувьсгалын өлгий Сэлэнгэ-100км” 3 өдөр, 2 шөнийн явган алхалтыг зохион байгуулж, 120 гаруй тамирчид алхсанаас аймаг, дүүргийн төлөөлөл спортын зэрэг цолтой 60 гаруй тамирчид, 72 настай эрэгтэй, 68

настай эмэгтэй, хүүхдээс 14 настай эрэгтэй, 13 настай эмэгтэй хүүхэд, тамирчид оролцлоо. Тус арга хэмжээнд Сэлэнгэ, Дархан-Уул, Орхон, Булган, Хөвсгөл, Увс аймаг, Улаанбаатар хотын төлөөлөл болсон 60 гаруй зэрэг цолтой тамирчид оролцлоо.

Хүүхдийн спортын наадамд оролцох хүүхдүүдийг сонгон шалгаруулах сагсан бөмбөгийн тэмцээнийг 2006 онд төрсөн хүүхдүүдийн дунд зохион байгуулж нийт 23 багийн 230 гаруй тамирчид оролцлоо.

Эрүүл мэндийн талаар: ХӨСҮТ-ийн Сүрьеэгийн тандалт судалгааны алба, аймгийн Эрүүл мэндийн газар хамтран “Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн богино хугацааны эмчилгээг нэвтрүүлэх, эмнэл зүйн ур чадварыг сайжруулах” сургалтыг зохион байгуулж, Булган, Дархан-Уул, Орхон, Сэлэнгэ аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг мөн Мандал сумын Нэгдсэн эмнэлгийн эмчилгээ эрхэлсэн орлогч дарга, сүрьеэгийн зохицуулагч эмч нар оролцлоо.

Канад улсад төвтэй “Laurel Surgical Foundation” төсөл хэрэгжүүлэгч Улсын Нэгдүгээр төв эмнэлэгийн нүдний эмч нар Сэлэнгэ аймгийн 14 сум, 3 тосгоны ард иргэдэд нүдний нарийн мэргэжлийн үзлэг оношилгоо хийж, үзлэгт 1128 иргэн хамрагдсанаас катаракт 358, глаукоми 84, птеригум 105, хугарлын гажиг 128, зовхи нулимсны эмгэг болон бусад 424 төрлийн онош илрүүлсэн.

“Дэээрэт” Олон Улсын энэрлийн байгууллагаас “Нярайн шарлалтын аппарат, нярайн шарлалт хэмжих багаж, нярайн жин, ургийн зүрхний цохилт хэмжих багаж, чихний дуран зэрэг 84,111,500 төгрөгийн үнэ бүхий 5 нэрт өрлийн 55 багаж тоногт өхөөрөмж”-үүдийг 16 сум, 3 тосгоны Эрүүл мэндийн төв, Сүхбаатар сумын “Эмнэх”, “Номтхан” өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд хүлээлгэн өглөө. Мөн дээрх 22 нэгжээс гадна Мандал сумын Нэгдсэн эмнэлэгт 5 нэр төрлийн 38,232,500 төгрөгийн үнэ бүхий тоног төхөөрөмжүүдийг хүлээлгэн өгсөн.

Хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн хамгаалал, нийгмийн даатгалын хүрээнд: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж хөнгөлөлтийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт түргэн шуурхай, хүнд сурталгүй чанартай хүргэх ажлын хүрээнд Улсын төсвийн орлогоос 70912 иргэнд 37304925.4 мянган төгрөг, Орон нутгийн төсвийн орлогоос 33 иргэнд 39600.0 мянган төгрөгийг олгосон байна.

Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихээр орон нутгаас санхүүжүүлж буй “СЭЛЭНГЭ-СТАРТ-АП” арга хэмжээг зохион байгууллаа. Залуучуудын нийгмийн идэвх оролцоог нэмэгдүүлэх, бие даах чадвар болон орон нутгийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн аж ахуй эрхлэх бүтээлч, санал санаачлагыг дэмжих зорилго бүхий “Сэлэнгэ-старт” арга хэмжээнд 10 сумын 17 бүлгийн 43 залуучууд оролцож II шатанд 8 бүлэг шалгарч оролцлоо. Тус арга хэмжээг II шатанд шалгарсан залууст “Эм Эс Девелопментконсалтинг” сургалтын байгууллагатай хамтран гарааны бизнесийн сургалтыг Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн “Загвар” төвд 3 өдрийн хугацаанд зохион байгуулсан бөгөөд шилдэг бүлгээр 3 бүлэг шалгарч, тус бүр эргэн төлөгдөхгүй 10.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг олгох гэрээ байгуулаад байна.

“Ахмадын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр”-ийн хүрээнд ахмад мэргэжилтнүүдийн мэдлэг, ажлын туршлагыг өсвөр хойч, залуу үеийнхэнд өвлүүлэх, зөвлөн туслах үйлчилгээнд тэтгэвэрийн насны 5 ахмадыг хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 4059.0 мянган төгрөгийг зарцуулан ахмад мэргэжилтний ажил, хөдөлмөрт оролцох оролцоог дэмжин өрхийн орлогыг нэмэгдүүллээ.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээг хүртээмжтэй, чанартай хүргэхээр дараах үйлчилгээг иргэдэд үзүүллээ. Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн нэгдсэн санд баяжилт хийж:

- Идэвхтэй ажил хайгчаар – 106 иргэн
- Ажил зуучлах үйлчилгээнд – 48 иргэн
- Шинээр бий болсон ажлын байранд – 20 иргэн
- Сул чөлөөтэй 58 - ажлын байрыг бүртгэж мэдээлсэн байна.

Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх, мэдээллээр хангах үйлчилгээг ганцаарчилсан болон бүлгийн хэлбэрээр 667 иргэнд үзүүлсэн байна.

Улсын Нийгмийн даатгалын Ерөнхий газраас 3748664700 төгрөгийн санхүүжилт хүлээн авсан. Нийгмийн даатгалын сангийн орлогын төлөвлөгөө 23592585,48 мянган төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэл оруулах төлөвлөгөөтэйгээс 27826492,57 мянган төгрөг хуримтлуулж төлөвлөгөөний биелэлт 117,95 хувьтай байна. Тэтгэврийн даатгалын сангаас 18425 тэтгэвэр авагчдад 55224956 мянган төгрөгийг олголоо. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас 3901 даатгуулагчдад 1706466 мянган төгрөгийн ХЧТА, жирэмсэн болон амаржсаны, оршуулгын тэтгэмж олгосон. ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас 190 даатгуулагчид 628874 мянган төгрөгийн тэтгэвэр, Үйлдвэрлэлийн ослын тэтгэмж, сувиллын зардалд олгосон байна. Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас 339 даатгуулагчдад 599828 мянган төгрөгний ажилгүйдлийн тэтгэмж олгосон.

Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн талаар: Засгийн газрын 159 дүгээр тогтоолын дагуу Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжээ авч чадахгүй 2021 оны 2, 2022 оны 2, нийт 4 хүүхдийн дансыг нээх дүгнэлтийг Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газарт хүргүүлж, шийдвэрлэн ажиллалаа.

Засгийн Газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газраас зохион байгуулсан Олон Улсын Хүүхдийн “Цагаан нуга” зусланд Хүүхдийн оролцооны үндэсний зөвлөгөөнд аймгийн Хүүхдийн нэгдсэн зөвлөлийн гишүүн, 2 хүүхдийн хамт оролцлоо. Зөвлөгөөний үеэр аймгийн Хүүхдийн нэгдсэн зөвлөлийн үйл ажиллагааны тайлан, хүүхдийн оролцоог дэмжиж ажилласан сайн туршлагыг видео хэлбэрээр танилцуулсан. Мэргэжилтэн болон хүүхдүүдэд чиглэгдсэн “Хүүхдийн оролцооны зураглал”, “Хүүхдийн элчийн журам”, “Өсвөр үеийнхний нийгмийн оролцооны төрлүүд”, “Нийгэм экологийн загвар”, “Охид хөвгүүдийн эрх, тэгш оролцоо”, “Үр дүнтэй оролцоог хангах нь” чадавхжуулах сургалтад хамрагдаж, “Монголын хүүхдийн зөвлөл”-ийн дүрмийн хэлэлцүүлэгт санал орууллаа.

Мөн агентлагаас Монголын хүүхдийн зөвлөлийн Майхант чуулганыг Олон Улсын Хүүхдийн Найрамдал цогцолборт зохион байгуулж, хүүхдийн оролцооны байгууллагуудын төлөөлөл 12 хүүхэд, 2 мэргэжилтэн оролцлоо.

Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд Мандал, Сайхан сумын оролцогч 2 хүүхэд өөрсдийн үзэл бодлоо илэрхийлж, гэр бүл, боловсролын орчин болон цахим орчинд хүүхдийн эрхийг хамгаалахад орчин цагийн шаардлагад нийцсэн хуулийн зохицуулалт оруулах шаардлагатай байгааг уламжилсан.

Монголын Хүүхдийн зөвлөл цаашдын зорилго, зорилт, үйл ажиллагааныхаа талаар санал солилцож, дүрмээ баталж, зөвлөлийн тэргүүн болон дэд тэргүүнийг сонголоо. Аймгийн хүүхдийн зөвлөлийн тэргүүн Х.Хүслэн гэрчилгээ, туг, тамга тэмдгээ гардан авсан.

Үндэсний их баяр наадамд нийт 268 уяач, 613 хурдан морьд, давхардсан тоогоор 227 уралдаанч хүүхэд уралдаж, тэдний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг ханган ажиллалаа.

Тав. Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлогын хүрээнд:

Хөдөө аж ахуйн талаар: Аймгийн хэмжээнд 192,564 мянган га талбайд тариалалт хийгдэх төлөвлөгөөтэйгээс 205645 мянган га талбайд тариалалт хийж 106,8 хувьтай байна. Үүнд: Улаанбуудай 139,046 га тариалахаас 129,297 мянган га буюу 93 хувьтай, бусад үр тариа 5536 га талбайд тариалахаас арвай 693 га, овъёос 5071 га, гурвалжин будаа 645 га талбайд, тэжээлийн ургамал 9904 га талбайд тариалахаас 15659 буюу 158 хувьтай, тосны ургамал 28,890 га талбайд тариалахаас 49278 мянган га талбайд буюу 170,5 хувьтай, төмс 2282 га талбайд тариалахаас 2170 га буюу 95 хувьтай, хүнсний ногоо 2556 га талбайд тариалахаас 2832 га буюу 110,7 хувьтай тус тус тариалалт хийгдэж 102,511 га-д уринш хийсэн байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 118 дугаар тогтоол, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам, Сангийн яамны 2022 оны А/218, А/146 тушаалаар 10 төрлийн хүнсний ногоо (Байцаа, Шар лууван, Шар манжин, Хүрэн манжин, Сонгино, Сармис, Улаан лооль, Өргөст хэмх, Чинжүү, Навчит ногоо)-нд 1 тонн тутамд 100,000 төгрөгийн мөнгөн урамшууллыг 2022 оны 09 дүгээр сарын 01-нээс олгохоор шийдвэрлэсэн. Уг ажлын хүрээнд ХХААХҮЯ, холбогдох мэргэжилтнүүд 15 сумын 386 тариаланч, ногоочдод урамшуулалд хамрагдах боломж, бүртгэлийг plant.mofa.gov.mn хаягт хэрхэн оруулах талаар заавар зөвлөмж өгч ажиллалаа.

Аймгийн хэмжээнд эхний хагас жилийн байдлаар 785676 хээлтэгч мал төллөхөөс 691,3 мянган мал төллөж, төлөлт 88,2, төл бойжилт 99 хувьтай байна.

Том малын зүй бус хорогдол 5469 толгой болж, өмнөх оны мөн үеэс 4085 (42.8 хувь) толгойгоор буурсан байна. Том малын зүй бус хорогдлыг төрлөөр нь авч үзвэл, хонь 1874 толгой, ямаа 2102 толгой, үхэр 1038 толгой, адуу 455 толгойгоор тус тус хорогдсон байна. Нийт хорогдсон малын 72.7 хувийг бог, 27.3 хувийг бод мал тус тус эзэлж байна.

Тариалангийн бүс нутагт тариалангийн үйлдвэрлэлийг эрчимжсэн мал аж ахуйтай хослуулан эрхлэх, мал аж ахуйгаа эрчимжүүлэн хөгжүүлэхийн тулд тэжээлийн ургамал тариалах нь чухал байна. Иймд аймаг, сумын аюулгүйн нөөц тэжээл бүрдүүлэх, малчин өрхийн түвшинд тэжээл бэлтгэж өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангах замаар малчдын өвөлжөө, хашааны хөл бууцанд тэжээлийн ургамлын тариалалт хийлгэх ажлыг энэ онд багтаан зохион байгуулахаар шаардагдах үрийн зардлын санхүүжилтийг шийдвэрлүүлж, сумдад үрийг хуваарилан тариалалтын ажлыг эхлүүлээд байна.

Мал эмнэлгийн үйлчилгээний талаар: Мал, амьтны шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний дагуу нийт 5.292.162 толгой мал, амьтан хамруулахаас угаалгад 1661025, туулгалтад 1880998, боловсруулалтад 1512188, үхрийн арьсны гуурын боловсруулалтад 237264, нохой муурны үржил таслах 687 толгой мал, амьтны тус тус хамруулан ажилласан.

Малын шилжилт хөдөлгөөнд байнгын хяналт тавих, малын гоц халдварт өвчин дамжих эрсдэлийг багасгах, тэмцэх, мал, малын гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг нэмэгдүүлэх, гарал үүсэл нь тодорхой, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан бүтээгдэхүүнийг нийтийн хэрэгцээнд нийлүүлэх, мал эмнэлгийн арга хэмжээг технологийн хугацаанд гүйцэтгэж байгаа эсэхэд хяналт тавих ажлын хүрээнд адууны

мах 34500 кг, үхрийн мах 112540 кг, үхрийн сүү 356200 л, үхрийн цувдаа 345 кг, үхрийн 46 шир, хонины мах 42500 кг, хонины арьс 42 ширхэг, хонины цувдаа 732 кг, хонины толгой 42 ширхэг, ямааны сүү 315 л, ямааны мах 436 кг, ямааны ноолуур 345 кг, гахайн мах 3250 кг гарал үүслийн гэрчилгээ бичиж олгосон.

Сүхбаатар сумын хэмжээнд хүнсний зах дэлгүүрт худалдан борлуулж байгаа мах махан бүтээгдэхүүний 11132 кг үхрийн махны 98 дээж, 3213 кг хонины махны 153 дээж, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний 360 л сүү, ааруул, тарагны дээжид ариун цэврийн магадлан шинжилгээг стандарт арга зүйн дагуу хийж гүйцэтгэсэн.

Цагааннуур, Алтанбулаг, Сүхбаатар, Хүдэр, Баянгол, Түшиг, Хушаат, Мандал, Жавхлант, Сайхан, Орхон, Орхонтуул сумдаас 11526 дээжид ийлдэс судлалын шинжилгээг хийж, Баянгол суманд ям 1, бруцеллөз 7, Алтанбулаг, Цагааннуур, Мандал, Сайхан Зүүнбүрэн сумын 17 хээлтэгч, хээлтүүлэгч малын дээжнээс илэрч, хариуг баталгаажуулан малчин, мал бүхий иргэнд, хүргүүлж, бүртгэсэн.

Сүхбаатар, Алтанбулаг, Түшиг, Зүүнбүрэн сумдын малаас шимэгч судлалын лабораторид 125 дээжийг шинжилж, адууны баасны дээжид өндөг илэрч, үхэр хонь ямааны баасны дээжид өндөг илрээгүй.

Преми-тестийг ашиглан антибиотикийн үлдэгдэл тодорхойлох шинжилгээг хүнс болон тэжээлд антибиотикийн үлдэгдлийг илрүүлэх арга MNS 6665:2017 стандартын дагуу сорьц дээж цуглуулан Ampicillin, Penicillin, Chloramphenicol, бүлгийн антибиотик байгааг илрүүлэх шинжилгээг хийж хариуг олгосон.

Байгаль орчин, Ус, цаг уурын талаар: Шаамар, Мандал, Алтанбулаг суманд үйл ажиллагаа явуулж буй "Шаамар питомник" ХХК, "Ой баясах" ХХК, "Өргөн Сэлэнгэ" ХХК, Ерөөгийн бүсийн сум дундын Ойн ангийн мод үржүүлгийн газруудын үйл ажиллагаатай танилцаж мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өглөө.

БОАЖС-ын 2022 оны "2022 онд үйлдвэрлэлийн болон ахуйн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын дээд хэмжээг батлах" А/190 тоот тушаалаар аймагт хуваарилсан 7 төрлийн 2400 кг ховор ургамал, 15 төрлийн элбэг ургамал 12700 кг ургамлыг сумдад хуваарилсан.

Хот, суурин газрын гэр хорооллын эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн ариун цэврийн байгууламжийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж, "Мөнх ариун Сэлэнгэ" ХХК, "Сэлэнгэ ариутгал" ХХК шалгаран, ажил гүйцэтгэх гэрээг байгуулсан. Мөн Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаар байгальд ээлтэй био жорлон байгуулах ажлыг гүйцэтгэхээр "Чухаг Арвис" ХХК шалгарсан.

Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын талаар:

Зураг төсөл хянасан байдал:

- Эрүүл мэндийн төвийн барилгын засвар, өргөтгөл
- "Хаан банк"-ны тооцооны төвийн барилга
- Баянгол сумын нийтийн эзэмшлийн гэрэлтүүлэг
- "Шинэ хөдөө" төслийн өвөл, зуны хүлэмжийн байгууламж
- Сайхан сум 3-р баг Ширээ нуруунд байрлах иргэн П.Ганзоригийн ахуйн хэрэглээнд зориулсан гадна цахилгаан хангамж
- Иргэн П.Тунгалагийн "Аялал жуулчлалын үйлчилгээний барилга
- Хушаат сумын Соёл, спорт цогцолборын барилга
- Мандал сум Мал нядалгааны цехийн барилга
- УБТЗ-ын Зүүнхараа зангилааны ажилчдын 40 айлын орон сууцны барилга

- Цагааннуур сумын нутагт байрлах гэр чулууны давааны автозамыг сайжруулж хайрган хучилттай 1 км автозам
- Цагааннуур сумын “Мөнх Өсөх залгамж” ХХК-ий шатахуун түгээх станцын гадна цахилгаан хангамж
- Цагааннуур сум автозамын гэрэлтүүлэг
- Иргэн Б.Гантулгын амины орон сууцны гадна цахилгаан хангамж
- Төрийн тусгай албан хаагчдын 12 давхар үйлчилгээтэй орон сууц
- Мандал сум 35кВ-ын Түнхэл агаарын шугамын шинэчлэлт

Улсын комисс ажилласан байдал:

- Алтанбулаг сум Алтанбулаг чөлөөт бүсэд “Монродиум Чөлөөт бүс” ХХК-ий худалдаа үйлчилгээний барилгыг 2022.07.04-ний өдөр,
- Баруунбүрэн сумын нутагт орших Амарбаясгалант хийдийн Чогчин дуганыг сэргээн засварлах ажлыг 2022.07.07-ны өдөр,
- Жавхланта сумын зам засвар, тэмдэг тэмдэглэгээ, замын гэрэлтүүлгийн ажлыг 2022.07.09-ний өдөр тус тус улсын комисс ажиллаж үүрэг даалгаврын биелэлтээр хүлээн ашиглалтад оруулав.

Захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлсэн байдал:

1. Сүхбаатар сумын Хүүхэд хөгжил хамгаалалын төвийн барилгад захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллалаа. Барилгын гадна аваарын шат болон өрлөгийн ажил хийгдэж дууссан.
2. Сүхбаатар сумын 8-р багт хэрэгжиж буй Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийн барилга угсралтын ажил эхэлсэн бөгөөд барилгын ГША, суурийн ажил хийгдэж дууссан. Барилгын 1 дүгээр давхрын баганын арматурчлал хэв хашмалын ажил хийгдэж байна.
3. Орхонтуул сумын Орхон голын төмөр бетон гүүрний ажилд хяналт хэрэгжүүлэн ажиллаа. Төмөр бетон багана 4 ширхэг цутгасан захын багана цутгасан байна.
4. Сайхан сумын Залуучуудын хөгжлийн ордны барилгад захиалагчийн хяналт хэрэгжүүллээ. Барилгын 1 дүгээр давхрын баганын арматурчлал хэв хашмалын ажил хийгдэж дууссан, дам нуруу, хучилтын хэв хашмалын ажил хийгдэж байна.
5. Баянгол сумын Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төвийн барилгын өрлөгийн ажил парпедний өрлөг хийгдэж байна.
6. Алтанбулаг сумын Хяраан голын гүүрийн барилгын баганын цутгалтын ажил хийгдэж байна.

Зургаа. Сум орон нутгийн ажил үйлчилгээний талаар:

Алтанбулаг сум:

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 8 дугаар хуралдаан хуралдаж

1. ИТХ-ын төлөөлөгчийн бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрөх тухай
2. ИТХ-ын хуралдааны дэг өөрчлөх тухай
3. Сумын 2021 оны төсвийн гүйцэтгэл батлах тухай
4. Сумын 2022 оны тодотгосон төсөв батлах тухай
5. “Улсын тэргүүний сум”-ын мөнгөн шагналыг зарцуулах тухай
6. Хогны хураамжийн хэмжээ тогтоох тухай
7. Хөрөнгө гаргах тухай
8. Төлбөр хураамжийн хэмжээ тогтоох тухай
9. Баяр наадмын төсөв батлах тухай
10. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчдийн урамшуулал олгох тухай

11. Мал амьтны шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээний 2022 оны төлөвлөгөө батлах тухай

12. Газар зохион байгуулалтын 2022 оны төлөвлөгөөнд нэмэлт оруулах тухай

13. Ёс зүйн хороо байгуулах, Ёс зүйн дүрэм батлах тухай

14. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн "Хяналтын хороо"-ны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай

15. Нутгийн удирдлагын шинэ тогтолцоо үүсэж хөгжсөний 30 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх тухай, Ажлын хэсэг байгуулах тухай

16. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн Орчны бүсийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай

17. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах батлах тухай

18. Төлөөлөл томилох тухай асуудлуудыг хэлэлцэн шийдвэрлэлээ.

Монгол Улсад орчин цагийн Цагдаагийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 101 жилийн ойн баярыг тохиолдуулан гэмт хэрэгтэй тэмцэх, нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах ажилд идэвх зүтгэл, үр бүтээл гарган ажилласан цагдаагийн албан хаагчдыг сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын "Хүндэт өргөмжлөл"-өөр шагналаа.

Сумын Засаг даргын 2022 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/81 тоот захирамжаар баяр наадам зохион байгуулах ажлын хэсэг байгуулагдаж, Ардын хувьсгалын 101 жилийн ой, Улсын "Тэргүүний сум"-ын хувьсгалчдын баяр наадамд зориулсан арга хэмжээнүүд зохион байгуулагдлаа.

Сум орон нутагтаа ажил хөдөлмөрөөрөө үнэлэгдэн, манлайлан ажилласан нийт 17 аж ахуйн нэгжүүд, төрийн бус байгууллагууд, 67 ахмадууд, алдартнуудад "ТАЛАРХАЛ"-ын бичиг, мөнгөн шагналыг гардуулсан. Мөн төр төсвийн 8 байгууллагуудад "ТАЛАРХАЛ"-ын бичиг гардуулсан.

Баярын жагсаалд Алтанбулаг суманд үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэд, улс, аймаг, сумын алдартан гавьяатууд оролцсон нийт 22 байгууллага, 250 албан хаагч, иргэд оролцон жагссан.

Сумын Засаг даргын 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2022 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний 2.5.6.3 дахь үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх зорилгоор сумын Засаг даргын 2022 оны А/87 тоот захирамжаар "Ахмад настнаа хүндэлье-сонсьё" арга хэмжээг зохион байгууллаа.

3 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт орших Хоёр элсний гарам орчмын голын эрэг дагуу иргэдийн амрах, зугаалах ая таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын үүрэг чиглэлийн дагуу Алтанбулаг сумын ойн санг гэрээгээр эзэмшигч ойн мэргэжлийн байгууллагууд болох "Хярааны хонхор" ХХК, "Мишээл-Ариун" ХХК, "Ногоон нарс" ХХК, "Ивцэг-Ой" БГБХН-үүд нэг бүр нь 400,000 төгрөгийн өртөг бүхий 7 ширхэг сүүдрэвч байрлуулж, ойр орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэлээ. Цаашид аялал, амралт зугаалгаар ирж байгаа иргэд "Ирлээ-буцлаа цэвэр" уриан доор хог хаягдал үүсгэхгүй байх, гарсан хог хаягдлаа цэвэрлэж зориулалтын хогийн цэгт хаяж хэвшихийг уриалан ажиллаж байна.

Баруунбүрэн сум:

Тулгар төрийн 2231 жил, Их Монгол улс байгуулагдсаны 816 жил, Ардын хувьсгалын 101 жил, Сэлэнгэ аймгийн Баруунбүрэн сумын 98 жилийн ой үндэсний их баяр наадмыг зохион байгууллаа. Мөн Төрийн тахилгат Шивээт хайрхны тахилга,

Будагт хайрхны тахилга баяр наадмыг Гээгийн шилд зохион байгуулж, баяр наадмаар хүчит бөхийн барилдаан, Азарга, Хязаалан, Шүдлэн насны морьдын уралдаан болсон. Уг тахилга баяр наадамд Малчин телевизийн хамт олон ирж бэсрэг наадам, овоо тахилгын талаар нэвтрүүлэг бэлтгэсэн байна.

Коронавирусын халдварын болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх бэлэн байдлыг хангаж өдөр бүр албан байгууллага, аж ахуй нэгжүүдээр ариутгал халдваргүйтгэлийг тогтмол хийж байна. Нийт 44 байгууллагын 60400 м2 талбайд ариутгал халдваргүйтгэл өдөр бүр хийж байна.

Баянгол сум:

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 460.800.288 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Сагсан бөмбөг, гар бөмбөг, дугуйн зам бүхий иж бүрэн хүүхдийн тоглоом суурилуулах ажлыг гүйцэтгэхээр “Чингисийн төгөл” ХХК шалгарч 60 хувийн гүйцэтгэлтэй, 39.728.100 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Хараа багт 2, Баян багт 2 цамхагт гэрэлтүүлэг суурилуулах ажлыг гүйцэтгэхээр “Хос хөн хөхий” ХХК шалгарч гэрээ байгуулан ажиллаж 60 хувь, ОНХС-ийн 260.000.000 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Баян багийн Түнхийн хэсэгт барих үерийн далангийн ажлыг “Дуулгат мөрөн” ХХК гүйцэтгэхээр шалгарсан бөгөөд 100 хувийн тус тус гүйцэтгэлтэй, Аймгийн Замын сангийн 50.000.000 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Хараа багийн Найрамдлын хэсгийн гэр хорооллын автозамыг сайжруулсан шороон хучилттай болгосон байна.

Ардын хувьсгалын 100, 101 жил, Баянгол сум байгуулагдсаны 90, 91 жилийн ойн баяр наадмыг сумын хэмжээнд тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Баяр наадмыг угтан “Дээлтэй Баянголчууд” нэгдсэн жагсаал, “Баянгол сайхан нутаг” гэрэл зураг, ахмадын хороотой хамтран “Дуулах цаг дуун цэнгүүн”, насанд хүрэгчдийн улсын аварга шалгаруулах 100 буудалт даамны шигшээ тэмцээний нээлт, гар бөмбөг, сагсан бөмбөгийн тэмцээн, нийт 9 удаагийн соёл, урлагийн арга хэмжээ зохион байгуулж 5000 гаруй хүнд үйлчилсэн байна.

Сумын хэмжээнд 07 дугаар сарын байдлаар 26 иргэн коронавирусын халдвар илрүүлэх түргэвчилсэн шинжилгээнд хамрагдан, батлагдсан ковидын 11 тохиолдлыг Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны 239, 254 дүгээр тушаалаар “Коронавируст халдварын батлагдсан тохиолдлын гэрийн тусгаарлалтад эмчлэгдэх өвчтөнд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх түр журам”, “Сэжигтэй болон эмнэл зүйн хөнгөн хэлбэрийн шинж тэмдэг илэрсэн өвчтөнийг гэрийн тусгаарлалтад эмчлэх, хянах түр заавар”-ын хүрээнд гэрийн эмчилгээнд хамруулан хянаж байна. Гэрийн тусгаарлалтад нийт 7 өрхийн 21 насанд хүрэгчид, 0-15 насны 1 хүүхдийг хамруулаад байна.

Коронавирусын халдвараас сэргийлж, байгууллагын цэвэрлэгээг 2 цаг тутамд хийж нийт давхардсан тоогоор 4260 м2 талбайг ариутгасан байна.

Ерөө сум:

Сумын Засаг даргын 2022 оны А/89 дугаар захирамжаар байгуулсан ажлын хэсэг Тулгар төрийн 2231, Их Монгол улс байгуулагдсаны 816 жил, Үндэсний эрх чөлөө тусгаар тогтнолоо сэргээн мандуулсны 111 жил, Ардын хувьсгалын 100, 101 жилийн ойн баяр наадмыг зохион байгууллаа. Баяр наадмаар хурдан морийг 9 насны ангилалд уралдуулж хүчит бөхийн барилдаанд 32, шигшээ бөхийн барилдаанд 32, өсвөрийн бага болон том насанд 35 бөх барилдаж хурд хүчийг үзэн үндэсний сурын насанд хүрэгчид хүүхдийн харваа болон урианхай сурын харваанд нийт 121 харваач оролцож цэц мэргэнээ уралдуулсан байна. Мөн гар бөмбөг, сагсан бөмбөг, хөл бөмбөгийн тэмцээн зохион байгуулж нийт 39 багийн 287 тамирчид хурд хүч, авхаалж самбаагаа сорилоо.

Наадмын үйл ажиллагаанд “Бугант нандин” ХХК, “Хандгай уул” ХХК, “Монлид трейд” ХХК, “Бугант минж” ХХК, “Бугант говь” ХХК, “СОСНА” ХХК, “ЭБНЗ” ХХК, “Батхаан майнинг” ХХК-иуд баяр наадмын шагнал болон бэлтгэл ажилд дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллалаа.

Сумын Засаг даргын 2022 оны А/123 дугаар захирамжаар тус Ерөө суманд үйл ажиллагаа явуулж буй 27 аж ахуйн нэгж, иргэний талбайд улаанбуудайн соёлолтын чанарыг тодорхойлох ажлыг зохион байгуулахад 5673 га /44,2 хувь/ талбайн онц, 2410 га /18.8 хувь/ талбайн сайн, 4739 га /36,9 хувь/ талбайн дунд зэрэг гэсэн чанарын үзүүлэлттэй байна.

Засгийн газрын 2018 оны 225 дугаар тогтоол, аймгийн Засаг даргын А/197 дугаар захирамж, сумын Засаг даргын 2022 оны А/52 дугаар захирамжийн дагуу Мал амьтны гоц халдварт, халдварт өвчнүүдээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулж боом гахайн мялзан, галзуу өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцинжуулалтад нийт 23800 мал, амьтныг 100 хувь хамруулсан байна.

Ардын хувьсгалын 100, 101 жилийн ой, Ерөө сум үүсэн байгуулагдсаны 98 жилийн ойн баяр наадмыг зохион байгуулж баяр наадмын хурдан морины уралдаанд хүүхдийн аюулгүй байдлыг өндөр түвшинд хангахад зорилго тавин ажиллалаа. Хурдан морины уралдааны үед хүүхэд бүрт “Үндэсний морин уралдааны уралдаанч хүүхдийн хамгаалалтын хувцас, морины хэрэгсэлд тавигдах шаардлага MNS6264:2018” стандартын дагуу хувцас хэрэгслийг бүрэн өмсгөлөө.

Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх Хөршийн холбооны гэрээг 50 өрхтэй байгуулснаар нийт өрхийн 32 Хувийг тус ажилд хамруулаад байна.

УИХ-ын гишүүн Ж.Эрдэнэбатын санаачилгаар хэрэгжиж байгаа Канад улсад төвтэй Lgurel Surgical Foundation төсөл хэрэгжүүлэгч Улсын Нэгдүгээр төв эмнэлгийн нүдний нарийн мэргэжлийн эмч нарын баг тус суманд 60 хүнд үзлэг хийж, мэс заслын хагалгаанд 9 хүн орохоор боллоо.

Коронавируст халдвар 6 хүнд илэрснээс аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт 1, гэрээр эмчийн хяналтад 5 хүн байна.

Жавхлант сум:

Сумын Засаг дарга Япон Улсын Шизоука мужийн газар тариалан, ойн аж ахуйн судалгааны төв бодлого зохицуулалтын газрын дарга Ohsuka Ryuji, судалгааны төвийн ахлах эрдэмтэн Okitsu Toshihiro, тариалан бодлогын хэлтсийн орлогч дарга Tabayashi Daisuke, Гадаад харилцааны хэлтсийн зөвлөх Sugimura Gon Erdenekhatan нарын төлөөлөгчид, газар тариалан, төмс хүнсний ногоо, усалгаатай тариалан эрхэлж буй төлөөлөлтэй зөвлөлдөх уулзалт хийж, хамтын ажиллагааны чиглэлээр санал солилцоо.

Тулгар төр байгуулагдсаны 2231 жил, Их Монгол Улс байгуулагдсаны 816 жил, Ардын хувьсгалын 101 жил, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны түүхт 91 жил, Жавхлант сум үүсэн байгуулагдсаны 45 жилийн ойн баяр наадмын өдрүүдэд үндэсний бөх, морины уралдаан, шагайн харваа, сур харваа, гар бөмбөгийн тэмцээн, соёл урлагийн тоглолт зэрэг төрлүүдээр баяр наадмын үйл ажиллагаа зохион байгуулагдлаа.

Ардын хувьсгалын 100,101 жилийн ойг тохиолдуулан Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар “Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одон”-оор Д.Лхагвасүрэн, “Алтан гадас одон”-оор Ш.Сэржмядаг, А.Цагаанхүү, “Хөдөлмөрийн хүндэт медаль”-аар Д.Хайралдаг, Н.Жаргалсайхан нар шагнагдсан.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны “Малд зохиомол хээлтүүлгийн үйлчилгээ үзүүлэх ажлыг зохион байгуулах тухай” А/243 тоот захирамжийн дагуу Жавхлант суманд малд

зохиомол хээлтүүлгийн ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. Сумын хэмжээнд нийт 12 өрхийн 350 үнээг хээлтүүлэгт 100 хувь хамруулсан.

Зүүнбүрэн сум:

Монгол Улсын Засгийн Газрын 2018 оны “Эрчимжсэн мал аж ахуй үндэсний хөтөлбөр батлах тухай” 400 дүгээр тогтоол, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын “Малын генийн санг хамгаалах биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх, өрнүүлэх тухай” А/108 дугаар тушаал, “Төлөвлөгөөт зардлыг батлах тухай” 2021 оны А/368 дугаар тушаалыг хэрэгжилтийг хангах зорилгоор 150 үнээнд зохиомол хээлтүүлэг хийх ажлыг гүйцэтгэлээ.

2022 оны тариалалтыг соёололтоор хүлээн авах ажлын хэсгийг байгуулж соёололтын аж ахуйн нэгж, иргэний талбай бүрээр гаргаж онц дүнтэй 2 аж ахуйн нэгж, сайн дүнтэй 9 аж ахуйн нэгж, дунд дүнтэй 2 аж ахуйн нэгж байна.

Мандал сум:

Мандал сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 13 дугаар хуралдаан хуралдаж 11 төрлийн асуудлыг хэлэлцэн холбогдох шийдвэрүүдийг гаргалаа. Үүнд:

1. Төлөөлөгчийн бүрэн эрхийг зөвшөөрөх тухай
2. Орон сууц хувьчлах тухай
3. 2022 оны төсөвт тодотгол хийх тухай
4. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн тухай
5. 2022 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд нэмэлт оруулах тухай
6. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 2023 онд хэрэгжих ажлын санал асуулгын тухай
7. Сумын амьжиргаа дэмжих зөвлөлийг шинэчлэн байгуулах тухай
8. Ойн санг гэрээгээр эзэмших хүсэлтийн тухай
9. Хараа голын эрэг дагуух газрыг бургасжуулах гэрээгээр эзэмшүүлэх тухай
10. Мандал хишиг хайрхан "ОНӨААТҮГ-ын 2022 оны хагас жилийн ажлын төлөвлөгөө, төсвийн тухай
11. Төлөөлөгчдөөс гаргасан саналын тухай

Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайдын “Малын генийн санг хамгаалах, биотехнологийн ололтыг нэмэгдүүлэх хөдөлгөөнийг өрнүүлэх тухай” 2021 оны А/108 тоот тушаалын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Малын удмын сангийн үндэсний төвтэй хамтран сумын хэмжээнд “Алатау”, “Хар тарлан”, “Сименталь” бухын үрээр зохиомол хээлтүүлэг хийх зорилгоор 460 айл өрхийн үхэрт үзлэг хийж, хээлгүй үхэрт ороо оруулах тариа тарьж, 250 үхэрт гар аргын зохиомол хээлтүүлэг хийлээ.

Аймгийн Хөдөө аж ахуйн газраас тэжээлийн үйлдвэрлэлийг сайжруулах, нэг малаас авах ашиг шимийг нэмэгдүүлэх зорилгоор ирүүлсэн овьёосыг сумдын фермер эрхлэгч нарт малын тэжээлээ тарьж сурахад нь дэмжлэг үзүүлэн 1тн овьёосыг үнэ төлбөргүй хүлээлгэн өглөө.

Сумын Засаг даргын 2022 оны “Ардын хувьсгалын 100,101 жил, Мандал сумын 98 жилийн Үндэсний баяр наадмыг тэмдэглэх тухай” А/215 дугаар захирамжаар баяр наадмыг амжилттай зохион байгуулж, тэмдэглэн өнгөрүүллээ.

Ардын хувьсгалын 100, 101 жилийн баяр наадмыг угтан орон нутгийнхаа бүтээн байгуулалт, хөгжил цэцэглэлтэд хувь нэмрээ оруулж салбартаа олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, амжилт гаргаж төрийн дээд одон медалиар шагнагдсан иргэдийн шагналыг гардууллаа. Үүнд:

1. Монгол Улсын Хөдөлмөрийн баатар цол тэмдэг - 1

2. Алтан гадас одон -3
3. Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одон - 3
4. Ардын хувьгалын 100 жилийн ойн медаль - 274
5. Хүнс, хөдөө аж ахуйн Тэргүүний ажилтан цол тэмдэг - 5
6. Хүнс, хөдөө аж ахуйн хөнгөн үйлдвэрийн яамны жуух бичиг - 5
7. Худалдаа үйлчилгээний Тэргүүний ажилтан цол тэмдэг - 9
8. Эрүүл мэндийн салбарын хөдөлмөрийн Тэргүүн ажилтан - 1
9. Цэргийн хүндэт медаль - 1
10. Хүндэт төмөр замчин цол тэмдэг - 1
11. Хууль зүйн албаны Тэргүүний ажилтан - 1
12. Соёлын тэргүүний ажилтан - 2
13. Аймгийн Засаг даргын жуух бичиг - 6
14. Сумын Засаг даргын жуух бичиг - 1

Хаан банкны Зүүнхараа салбар нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хүүхэд залуучуудыг хөгжлийг дэмжин 3x3 сагсан бөмбөгийн стандартын жишиг талбайг сумын удирдлагуудад хүлээлгэн өглөө.

Орхон сум: Монгол Улсын ууган үүлдэр зохиогчийн эрхийн 1 дугаарт гэрчилгээ эзэмшигч нарийн нарийвтар ноост "Орхон" үүлдрийн хонь үүсэж бий болсны түүхт 60 жилийн ойг тохиолдуулан Орхон үүлдрийн хонийг олон нийтэд сурталчлан таниулах зорилгоор *СУМЫН САЙН МАЛЧИН* Ц.Бадрахын гэр бүлээс Орхон хонины хөшөөг бүтээж, хөшөөний нээлтийг зохион байгууллаа.

Тулгар төрийн 2230, 2231, Их Монгол улс байгуулагдсаны 815, 816, Үндэсний Их баяр наадам, Ардын хувьсгалын 100, 101 жилийн түүхт ой болон нарийн нарийвтар ноост "Орхон" үүлдрийн хонь үүсэж бий болсны 60 жилийн ойн баярын хурлын арга хэмжээ зохион байгууллаа. Арга хэмжээний үеэр төрөлх нутгийнхаа бүтээн байгуулалт, хөгжил цэцэглэлтэд үнэтэй хувь нэмэр оруулсан иргэдийг шагнаж урамшууллаа. Үүнд:

1. Ардын хувьсгалын 100 жилийн ойн медаль-43
2. Хүнс хөдөө аж ахуйн Тэргүүний ажилтан цол тэмдэг-3
3. Байгаль орчны тэргүүний ажилтан цол тэмдэг-1
4. Нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний Тэргүүний ажилтан-1
5. Биеийн тамир спортын Тэргүүний ажилтан-1
6. Банк санхүүгийн Тэргүүний ажилтан-1
7. Онц тээвэрчин-1
8. Худалдааны байгууллага үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойн медаль-1
9. Аймгийн ИТХ-ын хүндэт тэмдэг-1
10. Аймгийн ИТХ-ын хүндэт өргөмжлөл-2
11. Аймгийн Засаг даргын жуух бичиг-6
12. Сумын Хүндэт иргэн-2
13. Сумын Засаг даргын хүндэт өргөмжлөл-6
14. МХЗХ-ны Хөдөлмөрийн алдар медаль-2
15. МХЗ-ын байгууллагын 100 жилийн ойн медаль-14 иргэн тус тус шагнагдлаа.

Түгээмэл тархацтай ашиг малтмалын тухай хууль зөрчсөн Сэлэнгэ аймгийн Сайхан сумын харьяат "Хөтөл Занар" ХХК, "Силикат" ХХК компаниудад тус бүр Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу 2.000.000 төгрөгийн торгуулийн арга хэмжээ тооцлоо.

Орхон гол дагуух бургасны хортон шавж устгалын ажлыг "New Green Forest" ХХК нь 500 га талбайд хийж гүйцэтгэлээ.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/243, сумын Засаг даргын 2022 оны А/71 тоот захирамжийн дагуу үхрийн гүн хөлдөөсөн үрийн зохиомол хээлтүүлгийг Дархан-Уул аймаг дахь Малын удмын сангийн Үндэсний төвтэй хамтран зохион байгууллаа. Хээлтүүлгийн явцад малчин, мал бүхий 32 өрхийн 360 үнээнд үзлэг хийснээс 188 үнээнд ороо идэвжүүлэгчээр, 12 үнээнд байгалийн ороогоор нийт 200 үнээнд зохиомол хээлтүүлэг хийлээ.

Орхонтуул сум:

Орхонтуул сум үүсэн байгуулагдсаны түүхт 90, 91 жилийн ойн Үндэсний их баяр наадмыг зохион байгуулж, баярын үйл ажиллагааны үеэр Ардын хувьсгалын 100 жилийн ойн медалиар тус сумын 60 иргэн шагнагдсаныг гардуулан өглөө. Мөн Хөдөө аж ахуйн салбарт гаргасан хувь нэмрийг үнэлэн "Хөдөө аж ахуйн тэргүүний ажилтан" цол тэмдгээр шагнагдсан 5 иргэн, Худалдаа үйлчилгээний тэргүүний ажилтнаар шалгарсан 1 иргэнд шагналыг гардуулсан. Мөн Сумын 90 жилийн ойн медаль, дурсгалын гарын бэлгийг айл өрхүүдэд гардуулах ажлыг зохион байгуулсан.

Хүнс, Хөдөө аж ахуйн хөнгөн үйлдвэрийн яамны сайдын 2022 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдрийн 01 тоот албан даалгавар, аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/197 тоот захирамж, сумын Засаг даргын 2022 оны А/65 тоот "Мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулах тухай" захирамжийн дагуу "Сүргийн-ундраа" МЭҮН нь Рашаант тосгоны 65 өрхийн 2600 толгой үхэр, 7 өрхийн 3200 толгой богд боом, 18 өрхийн 300 толгой гахайд мялзан, 50 өрхийн 1500 толгой үхэр, 59 өрхийн 100 нохойд галзуу, 17 өрхийн 5274 толгой хонь, 6 өрхийн 1726 толгой ямаанд Дотрын халдварт хордлого өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилга, "Алтан хошуут сүрэг" МЭҮН 85 өрхийн 6200 толгой үхэр, 15 өрхийн 9800 толгой богд боом, 18 өрхийн 1130 толгой үхэр, 37 өрхийн 70 нохойд галзуу, 20 өрхийн 12000 толгой хонинд Дотрын халдварт хордлого өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилга, "Сэлэнгэ-гранд" МЭҮН нь Хонгор-овоо 3-р багийн 71 өрхийн 3602 толгой үхэр, 6 өрхийн 6800 толгой богд боом, 32 өрхийн 1595 толгой үхэр, 59 өрхийн 105 нохойд галзуу, 10 өрхийн 5000 толгой хонинд Дотрын халдварт хордлого, 91 өрхийн 1813 толгой үхэрт дуут хавдар, 70 өрхийн 1286 үхэрт цусан халдварт, 19 өрхийн 433 тугалд "Иж балнад" өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилгыг тус тус хийж гүйцэтгэсэн.

Сайхан сум:

Ардын хувьсгалын 100,101 жил, Сайхан сумын баяр наадмыг тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Баяр наадмын үеэр Үндэсний бөх, Хурдан морьдын уралдаан, Сурын харваа, Шагайн харваа болон Б.Эдуардын нэрэмжит сагсан бөмбөгийн тэмцээн, насанд хүрэгчдийн дунд холимог гар бөмбөгийн тэмцээн, хүүхдийн бөхийн барилдаан зэргийг зохион байгууллаа.

Улсын Нэгдүгээр төв эмнэлгийн нүдний нарийн мэргэжлийн эмч нар тус суманд ажиллаж 60-аас дээш насны 67 иргэдийг хамруулж болрын цайлт, харааны бэрхшээлтэй, хагалгаанд орох шаардлагатай 16 хүнийг оношилж, хагалгааны төлөвлөгөөнд оруулсан байна.

Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын Омикрон дэд хувилбарын тархалт нэмэгдэж байгаатай холбогдуулан олон нийтийн газар болон худаг буудал зэрэг газар мэдээлэл хүргэн ажиллаж, өвчлөл баяр наадмын өдрүүд болон нийтээр амрах өдөр бүртгэгдээгүй байна.

Сант сум:

Тулгар төрийн 2230, 2231, Их Монгол улс байгуулагдсаны 815, 816, Ардын хувьсгалын 100, 101 жил, Сант сум үүсгэн байгуулагдсаны 94 жилийн ой, үндэсний их баяр наадмыг аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/246 дугаар захирамжаар тогтоосон товын дагуу тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Баяр наадмаар үндэсний бөхийн барилдаан, 6 насны морьдын уралдаан, сурын харваа, шагай харваа, хос морьтон арга хэмжээг зохион байгууллаа.

Сумын ойн сангийн 1500 га талбайд ойн хөнөөлт шавж устгалын ажлыг зохион байгуулж мэргэжлийн байгууллага "Мөнх ногоон ой" ХХК гүйцэтгэлээ.

Өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын хүрээнд 38 иргэнд 256 м.куб түлээ, 5 иргэнд 20 м.куб хэрэглээний мод, 2 нөхөрлөлд 280 м.куб түлээ, 138 м.куб хэрэглээний мод бэлтгэх эрхийн бичиг олгож 3500.000 төгрөгийн хураамжийг төвлөрүүллээ.

Монгол өв соёл, уламжлалыг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах, хөдөөгийн хүн амд соёл урлагийн үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй хүргэх зорилгоор "Морьтой Монгол" малчдын өдөрлөгийг хөдөөгийн 2 чиглэлд зохион байгуулж, өдөрлөгөөр морьтой монгол үзүүлбэр, ташуур шүүрэх тэмцээн, хурдан морьдын уралдаан, бөхийн барилдаан, орс таталт, хүүхдийн гүйлтийн тэмцээн зэрэг 6 төрлийн арга хэмжээ зохион байгуулагдаж 340 гаруй малчид, мал бүхий иргэд хамрагдсан байна.

Сумын Соёлын төвөөс хөдөөгийн иргэдийн чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, мэдээллээр хангах зорилгоор 1-р багийн Тэлдийн зусланд "Нүүдлийн номын сан"-г ажиллуулж эхлээд байна.

Сүхбаатар сум:

Ардын хувьсгалын 100,101 жил, Сүхбаатар сумын 85 жилийн ойн баяр наадам аймгийн төв цэнгэлдэх хүрээлэнд зохион байгуулагдлаа. Баяр наадмаар аймгийн хүндэт иргэн төр захиргааны ахмад ажилтан О.Буянтогтох, Үндэсний сурын харваач П.Чулуун-Эрдэнэ, Ерөнхий боловсролын 2-р сургуулийн нийгмийн ухааны багш 2014 онд ЭЕШ-д нийгмийн ухааны хичээлээр бэлтгэсэн сурагч нь 800 оноо, 2021 онд ЭЕШ-д нийгмийн ухааны хичээлээр бэлтгэсэн 3 сурагч 800 оноо, 2022 онд нийгмийн ухааны хичээлээр бэлтгэсэн 5 дахь сурагч 800 оноо авсан Б.Мягмарсүрэн, Ерөнхий боловсролын 2-р сургуулийн 12 а ангийн сурагч Олон улсын логик, паззлын уралдааны 2-р шат буюу Улсын аварга шалгаруулах уралдаанд мөнгөн медаль хүртэж мөн 2022 оны Элсэлтийн ерөнхий шалгалтад 800 оноо авч бусад сурагчдаа манлайлсан Б.Ууганчимэг нар баяр наадмын нээлтийн ажиллагааны төрийн далбааг өргөн мандуулсан. Мөн шагнал гардуулах үйл ажиллагаанд аймгийн хүндэт тэмдгээр 1, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын өргөмжлөлөөр 2, аймгийн Засаг даргын жуух бичгээр 5, сумын хүндэт иргэнээр 10, сумын Засаг даргын жуух бичгээр 10, залуучуудын байгууллага үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойн медалиар 7 иргэн тус тус шагнагдсан.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдрийн 115 дугаар зарлигаар Ардын хувьсгалын 110 жилийн ойн хүндэт медалиар тус сумын орон нутагтаа олон жил үр бүтээлтэй ажилласан ахмад настан, төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, бусад салбарт ажиллаж буй 50-аас дээш насны 244 иргэнийг шагнасан. Уг иргэдэд шагнал гардуулах үйл ажиллагааг 2022 оны 07 дугаар сарын 11-ний өдөр тус сумын Засаг даргын Тамгын газрын иргэний танхимд зохион байгуулагдаж сумын Засаг дарга гардуулан өгсөн.

Мөн Их Монгол улс байгуулагдсаны 815, 816 жилийн ой, Ардын хувьсгалын 100,101 жилийн ой, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90, 91 жилийн ойн баяр наадмаар

тус сумын орон нутагтаа олон жил үр бүтээлтэй ажилласан ахмад настан, төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, бусад салбарт ажиллаж буй тус сумын иргэд төрийн дээд одон медалиар шагнагдсан. Үүнд: Хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одонгоор Д.Даваасүрэн, З.Урандэлгэр, Цэргийн гавьяаны одонгоор Ц.Ганболд, Ч. Ганбаатар, Алтан гадас одонгоор Д.Цогзолмаа, Ц.Баярмаа, Г.Дагиймаа, Хөдөлмөрийн хүндэт медалиар Д.Дарьсүрэн, Б.Хишигням нар шагнагдсан.зохион байгуулагдаж сумын Засаг дарга гардуулан өгсөн.

Тус сумын Баянхан 4-р багийн 5-р хэсгийн хогийн цэгийн ил задгай хог хаягдлыг цэвэрлэх, цэгцлэх ажлыг тус суманд үйл ажиллагаа явуулдаг “Баялаг Буянтунгалаг” ХХК-тай хамтран зохион байгуулж ажиллалаа. Амралт зугаалга эхэлж байгаатай холбогдуулан “Сайханы хөтөл” ийг зорих аялагчдын тоо нэмэгдэж, зам дагуу ахуйн хогоо ихээр хаясныг Хонгорморьт 1-р багийн 7 иргэн цэвэрлэж 1 портер хогийг хогийн цэгт буулгаж ажиллалаа.

Түшиг сум:

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын “Малын генийн санг хамгаалах, биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх хөдөлгөөнийг өрнүүлэх тухай” 2021 оны А/108 дугаар тушаалын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор аймгийн Засаг даргын А/243 тоот захирамжаар сумын хэмжээнд 20 өрхийн 302 үнээнд зохиомол хээлтүүлэг хийж, 100 хувьтай гүйцэтгэлээ.

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2022 оны А/68 тоот тушаал, аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/168 тоот захирамжийн хүрээнд малд үзлэг, ангилалт хийх, ашиг шимийн үзүүлэлтийг тогтоох, баталгаажуулах ажлын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газраас хяналт шалгалтыг хийж сумын хэмжээнд 173 үржлийн хуц байгаагаас үржилд тэнцэхгүй заазлалтад 129 хуц орсон. Үржилд тэнцсэн 44 хуц байна. Ангилалтыг үндэслэн бид “Малын удмын сангийн үндэсний төв”-өөс Баяд үүлдрийн 10 хурган хуц авч ирж намар үржилд оруулахаар төлөвлөөд байна.

Хушаат сум:

Ардын хувьсгалын 100,101 жилийн ой, Хушаат сум байгуулагдсаны 91, Хушаат сум дахин байгуулагдсаны 35 жилийн ойн баяр наадмын үйл ажиллагаа зохион байгуулагдлаа.

“Хушаатын мэдээ” сонины 22 дахь дугаарыг бэлтгэн наадмын мэдээлэл, 2022 оноос хэрэгжиж байгаа Цахим гарын үсгийн тухай, Хүний хувийн нөөцийг хамгаалах тухай, Нийгмийн даатгалын шимтгэлээ өөрөө хариуцан төлсөн зарим даатгуулагчийн шимтгэлийн 50 хувийг буцаан олгох тухай зэрэг хуулиуд, “Эрүүл зөв хооллолт-зөв дадал зуршил” сургалтын тэмдэглэлээс нийтлэн 300 хувь хэвлэж малчин өрхүүдэд хүргэж ажиллалаа.

Сумын хэмжээнд нийт 47075 төл /унага 920, тугал 5609, хурга 22757, ишиг 17789/ бойжиж байна. 140 том мал /адуу 2, үхэр 19, хонь 53, ямаа 66/-ын зүй бус хорогдол гарсан.

Тус сард сумын хэмжээнд 1200 блок, 0,4 тонн талх үйлдвэрлэсэн.

Мал эмнэлгийн 72 цахим гэрчилгээнд хяналт тавьж баталгаажуулалт хийж Шимэгчтэх өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх угаалгад 12750 толгой бог малыг хяналт тавьж нэгдсэн системд оруулж халдварт боом, галзуу, гахайн мялзан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилгын санхүүжилтын материал, цуваа хяналт тавьж холбогдох

газар нь хүргүүлж малын халдварт өвчнийг эрт илрүүлгийн тогтолцоог нэвтрүүлэх сургалтанд хамрагдсан.

Хууль бус ан агнуураас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох зорилгоор хяналт шалгалтын ажлыг Мөнхтолгой багийн нутаг дэвсгэрт 2 удаа хийж, хяналт шалгалтад 14 тээврийн хэрэгсэл 35 иргэн хамрагдсан. Байгалийн ургамал зөвшөөрөлгүй ашигласан 3 иргэнд зөрчлийн тухай хуулиар тус тус 150000 төгрөгийн торгууль оногдуулж 450000 төгрөгийг бүрэн барагдуулсан. Ой нөөц ашигласны төлбөрт 8 өрхийн 58 м3 түлшний модны эрхийн бичиг олгож 757720 төгрөг, Агнуурын нөөц ашигласны төлбөрт 2 иргэнээс 30000 төгрөгийн төлбөрийг тус тус төрийн санд оруулсан байна.

Хүдэр сум:

Хүдэр сум үүсэн байгуулагдсаны түүхт 50 жилийн ойн баяр наадмыг тэмдэглэн өнгөрүүлж баярын хурал, шагнал гардуулах үйл ажиллагааг зохион байгуулан ажиллалаа. Баяр наадмаар үндэсний бөхийн барилдаан, 6 насны Хурдан морины уралдаан, сурын харваа, шагайн харвааг зохион байгууллаа.

“Дархан Төмөрлөгийн үйлдвэр” ТӨХК болон “Хүдэр Тохижилт” ОНӨААТҮГ хамтран сумын төвийн зам засварын ажлыг эхлүүлээд байна. Мөн сумын төвийн гэрэлтүүлгийн засварын ажлыг тус компаний цахилгаан засварын баг ажиллаж бүрэн засварлаж өгсөн.

Аймгийн 150,000,000 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар сумын төвийн гэрэлтүүлэг хийх тендерт “Хос хан хөхий” ХХК шалгаран гэрэлтүүлгийн ажлыг гүйцэтгэж байна.

Хүдэр гол, Шоргоолжны голын эрэг дагуу усны золгүй ослоос урьдчилан сэргийлэх эргүүл шалгалтын ажлыг Сумын Цагдаагийн хэсэг, Эрэх хайх салбар ангитай хамтран голын эрэг дагуу амралт зугаалгаар явсан 42 автомашинтай 130 иргэн /давхардсан тоогоор/-д усны ослоос урьдчилан сэргийлэх, сэрэмжлүүлэг, зөвлөмжийг өгч ажилласан.

Цагааннуур сум:

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 13 дугаар хуралдаан хуралдаж нөхөн сонгуулиар сонгогдсон 3 төлөөлөгчийг батламжлан “Төлөөлөгчийн үнэмлэх”, тэмдгийг гардуулан өгсөн. Мөн сумын ОНХС-ийн ажлын хэсгээс 2023 онд ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэх ажлын жагсаалтыг танилцуулж батлуулсан.

Үндэсний их баяр наадам, Ардын хувьсгалын 100, 101 жилийн ойн сумын баяр наадмыг 05, 06-ны өдрүүдэд тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Баяр наадмаар үндэсний бөхийн барилдаан, 6 насны хурдан морьдын уралдаан, сурын харваа, шагайн харваа, дартс, гар бөмбөг, сагсан бөмбөгийн тэмцээн зохион байгуулсан.

Сумын ОНХС-ийн 29,796,896 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Эрүүл мэндийн төвийн бохирын шугамыг засварласан.

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, хяналтыг сайжруулах зорилгоор ОНХС-ийн 28,809,161 төгрөгийн санхүүжилтээр 2, 3 дугаар багийн нийтийн эзэмшлийн зам, талбайн 10 байршилд 16 камерыг “Баяжих ундарга” ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

Сумын хэмжээнд 42 малчин өрхийн үхэр сүрэгт ангилалт үзлэг, хээлтүүлгийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Малын Шимэгчтэх өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний хүрээнд боловсруулалтад 66030, туулгалтад 102300, угаалгад 83600 толгой бод, бог, гахай хамруулсан.

Шаамар сум:

Сумын Засаг даргын 2022 оны 06 дугаар сарын 22-ны өдрийн А/107 дугаартай захирамжийн дагуу Үндэсний их баяр наадам, Ардын хувьсгалын 100, 101 жилийн ой, Шаамар сум байгуулагдсаны 98 жилийн ойн баяр наадмын үйл ажиллагааг 7 дугаар сарын 07, 08-ны өдрүүдэд тэмдэглэн өнгөрүүлсэн.

Аймгийн Засаг даргын 2021 оны “Бүх нийтийн ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн эрчимжүүлэх” А/15 тоот захирамжийн хүрээнд Шаамар сум Дулаанхаан тосгоны төр төсвийн нийт 32, худалдаа үйлчилгээний 18 байгууллагын нийт 21586,2 мкв талбайд ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийж ажилласан.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 41 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Гэр бүл хүүхдэд ээлтэй орчин байх”, “Монгол бичиг” сумын дэд хөтөлбөрийг 2022 онд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөний дагуу сургалтыг Даваа гариг бүр хийж тогтмолжуулсан.

07 дугаар сард Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын 3 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

ХЯНАСАН:

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА Ө.СУВДАА

НЭГТГЭН БОЛОВСРУУЛСАН:

ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИДЛАГЫН
ХЭЛТСИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН

Д.АЛТАНТУЯА

